

N:o 78.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående upplåtande af lägenheter från förra majorsbostället Tostarp n:r 2 med Råröd n:r 1 och Lierna n:r 1 i Kristianstads län; gifven Stockholms slott den 15 mars 1912.

Under återopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

dels att de till förra majorsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Tostarp n:r 2 med $\frac{1}{2}$ mantal Råröd n:r 1 och $\frac{1}{4}$ mantal Lierna n:r 1 i Riseberga socken af Kristianstads län hörande, i statsrådsprotokollet närmare angifna och med litt. A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O och P betecknade områden må hvart för sig med i statsrådsprotokollet angifna areal upplåtas enligt kungl. kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i kungl. brefvet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser, dock med förbehåll om rätt för innehafvare af lägenheten litt. M till utfartsväg öfver hufvudgårdens ägor;

dels ock att de till bostället hörande, med litt. R och S betecknade lägenheterna må med i statsrådsprotokollet angifna arealer försäljas, litt. R till Skäralids stenförädlingsaktiebolag och litt. S till aktiebolaget Odensjö, mot köpeskilling, som för hvardera lägenheten skall på köparens bekostnad till beloppet bestämmas af tre gode män, af hvilka Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet och köparen hvar för sig utser en och domaren i orten den tredje, dock att köpeskillingarna ej må under-

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 1 saml. 56 häft. (Nr 78—79.) 1

stiga för området litt. R 1,010 kronor och för området litt. S 5,034 kronor 75 öre och under villkor i öfrigt:

att områdena få tillträdas den 14 mars 1913;

att köpeskillingarna skola erläggas vid tillträdet och inbetalas till förenämnda Kungl. Maj:ts befallningshafvande;

att innehafvare af området litt. S skall vara pliktig att, där sådant från kronans sida påfordras, uppsätta och underhålla stängsel mellan området och kronoegendomens behållna mark; samt

att köparna skola bestrida alla med områdenas afskiljande samt med köpen och deras lagfarande förenade kostnader.

De till ärendet hörande handlingar och kartor skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 15 mars 1912.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Petersson, anförde vidare.

Vid en år 1910 å förra majorsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Tostarp n:r 2 med $\frac{1}{2}$ mantal Råröd n:r 1 och $\frac{1}{4}$ mantal Lierna n:r 1 i Riseberga socken af Kristianstads län hållen förrättning för uppgörande af förslag till förnyad utarrendering från den 14 mars 1913 af denna egendom, som lämnar mera än 600 kronor i årligt arrende, hafva uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning af dels lägenheter till egna hem dels ett område till Skäralids stenförädlingsaktiebolag dels ock ett område till aktiebolaget Odensjö.

Med anledning häraf har domänstyrelsen i underdånig skrifvelse den 20 januari 1911 underställt det väckta förslaget Kungl. Maj:ts nådiga pröfning samt för sådant ändamål öfverlämnat instrumentet öfver

förenämnda uppskattning med flera ärendet rörande handlingar, däribland en år 1890 af förste landtmätaren J. A. Bergstedt upprättad samt år 1909 af vice kommissionslandtmätaren Oscar Hobroh kompletterad och kopierad karta öfver egendomen.

Af dessa handlingar inhämtas, att egendomen, som är belägen invid Skärälids järnvägsstation, har en areal af tillhoppa 484 hektar 95.2 ar.

Uppskattningsmännen hafva föreslagit, att följande med röda gränslinjer å kartan utmärkta lägenheter, hvilka åsatts nedannämnda saluvärden, måtte säljas till egna hem, nämligen:

Litt.	Ägofigurer å kartan.	Areal.			Saluvärde.		Värde å växande skog.	
		Har	Ar.	Kvm.	Kr.	öre.	Kr.	öre.
A	af 314, 318—320, af 321, 322— —330, af 331, 332, af 333, 334, af 335, 336, af 337, af 338, 339, af 345	4	06	40	2,387	76	685	—
B	252—257, 279—283, 285—290, af 291	5	10	70	2,961	80	24	—
C	af 233	—	57	20	457	60	—	—
D	af 233	—	57	20	457	60	—	—
E	af 229, af 230, af 232	—	82	65	661	20	—	—
F	af 229, af 230, 231, af 232	—	82	65	661	20	—	—
G	af 224, af 225	—	52	30	418	40	—	—
H	af 224, af 225	—	52	30	418	40	—	—
I	af 225	—	52	30	418	40	—	—
K	226	—	28	80	230	40	—	—
L	258—278, 284, 309—313, af 314, 315—317, af 321	4	40	50	2,720	60	120	80
M	250, 251, 298, 299, af 362, af 363, af 364, af 365, af 369, 370—376, af 377, af 378, af 379, af 393	5	98	—	3,423	30	1,284	—
N	234—237, 239, 249, 300	3	03	60	1,821	60	—	—
O	af 377, af 378, af 379, 380—392, af 393, 394—399, 401—410 ...	9	25	30	5,264	65	1,999	—
P	176—178, af 178 a, 179—185 ...	1	48	15	1,034	70	145	80

Vidare hafva uppskattningsmännen föreslagit, att ett område, å kartan betecknad med litt. R, motsvarande ägofigurerna n:r 240—246 och 292—297 samt del af ägofiguren n:r 291, med en areal af 1 hektar 54,5 ar och saluvärderadt till 1,010 kronor, måtte försäljas till Skärалids stenförädlingsaktiebolag samt att ett annat område, å kartan betecknad med litt. S, motsvarande ägofigurerna n:r 173, 175, 175 a, 175 b, 207—211 och 412—415 samt delar af ägofigurerna 171 a, 172, 174 och 418, med en areal af 4 hektar 56,85 ar och saluvärderadt till 5,034 kronor 75 öre, däraf 2,748 kronor för växande skog, måtte försäljas till aktiebolaget Odensjö.

För lägenheten litt. M hafva uppskattningsmännen föreslagit rätt till utfartsväg öfver ägofigurerna å kartan n:r 359, 360 och 361 och den del af ägofiguren n:r 364, som icke skulle tillhöra lägenheten, hvilka samtliga områden skulle bibehållas till hufvudgården.

Af ofvannämnda till försäljning som egna hem föreslagna lägenheter äro de med litt. G, L, M, N, O och P bebyggda med hus tillhöriga lägenhetsinnehafvarna samt de öfriga obebyggda.

Skärалids stenförädlingsaktiebolag har upplagsplats å och ett järnvägsspår framdraget öfver det område, som uppskattningsmännen ansett böra till bolaget säljas, och har bolaget förklarar sig villigt köpa området mot en köpeskillning af 1,010 kronor att erläggas vid tillträdet den 14 mars 1913.

Aktiebolaget Odensjö har för tiden till den 14 mars 1913 af domänstyrelsen erhållit besittningsrätt till det område, som är föreslaget att till bolaget försäljas. Å detta område har bolaget år 1905 uppfört en hotellbyggnad, Skärалids turisthotell. Som denna byggnad på grund af den alltjämt ökade tillströmningen af resande vore i behof af utvidgning, men bolaget för anskaffande af därtill nödiga penningmedel vore nödsakadt att söka mot säkerhet af inteckning upplåna erforderligt kapital, har bolaget gjort framställning att få köpa den mark, hvarå byggnaden ligger, med kringliggande område, och har bolaget förklarar sig villigt betala en köpesumma motsvarande saluvärdet.

Kungl. Maj:ts befallningshafvande har biträdt uppskattningsmännens förslag beträffande försäljningen af egna hem från egendomen samt jämväl hemställt, att de med litt. R och S betecknade områdena måtte säljas, litt. R till Skärалids stenförädlingsaktiebolag och litt. S till aktiebolaget Odensjö, för köpeskillningar icke understigande de åsatta saluvärdena. Som skäl för den sista försäljningen har Kungl. Maj:ts befallningshafvande anfört, att densamma kan ske utan skada för egen-

domen och att hotellföretaget visat sig vara till nytta för turistväsendets utveckling i orten.

Jämväl domänstyrelsen har förordat de af uppskattningsmännen föreslagna försäljningarna. Beträffande områdena litt. R och S har styrelsen emellertid ansett, att köpeskillingarna för dessa två områden borde på köparnas bekostnad till beloppet slutligen bestämmas af tre gode män, af hvilka Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet och respektive köpare, hvar för sig, utsåge en och domaren i orten den tredje, därvid dock köpeskillingarna icke finge understiga, för området litt. R 1,010 kronor och för området litt. S 5,034 kronor 75 öre. Såsom villkor för dessa två försäljningar borde vidare gälla, att områdena finge tillträdas den 14 mars 1913, att köpeskillingarna skulle erläggas vid tillträdet och inbetalas till Kungl. Maj:ts befallningshafvande, att innehafvare af området litt. S skulle vara pliktig att, där sådant från kronans sida fordrades, upprätta och underhålla stängsel mellan området och kronoegendomens behållna mark, samt att köparna skulle bestrida alla med områdenas afskiljande samt med köpen och deras lagfarande förenade kostnader.

På grund af hvad i ärendet förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva, *dels* att förenämnda med litt. A, B, C, D, E, F, G, H, I, K, L, M, N, O och P betecknade områden må hvar för sig med ofvan angifna areal upplåtas enligt nådiga kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärfva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande af de i nådiga brevet till domänstyrelsen samma dag i fråga om tillämpningen af berörda grunder meddelade närmare bestämmelser, dock med förbehåll om rätt för innehafvare af området litt. M till utfartsväg öfver hufvudgårdens ägor; *dels ock* att lägenheterna litt. R och S må med förut angifna arealer försäljas, litt. R till Skärälids stenförädlingsaktiebolag och litt. S till aktiebolaget Odensjö, mot köpeskilling, som för hvardera lägenheten skall på köparens bekostnad till beloppet bestämmas af tre gode män, af hvilka Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet och köparen hvar för sig utser en och domaren i orten den tredje, dock att köpeskillingarna ej må understiga för området litt. R 1,010 kronor och för området litt. S 5,034 kronor 75 öre och under villkor i öfrigt:

att områdena få tillträdas den 14 mars 1913;

att köpeskillingarna skola erläggas vid tillträdet och inbetalas till förenämnda Kungl. Maj:ts befallningshafvande;

att innehafvare af området litt. S skall vara pliktig att, där sådant från kronans sida påfordras, uppsätta och underhålla stängsel mellan området och kronoegendomens behållna mark; samt
att köparna skola bestrida alla med områdenas afskiljande samt med köpen och deras lagfarande förenade kostnader.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall och förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga... till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Ernst Öberg.
